

Dönem : 1
Toplantı : 6

CUMHURİYET SENATOSU S. Sayısı : 980

6234 sayılı Köy Enstitüleri ile İlk öğretmen okullarının birleştirilmesi hakkındaki Kanunun 2 nci maddesinin değiştirilmesine dair kanun tasarısının Millet Meclisince kabul olunan metni ve Cumhuriyet Senatosu Millî Eğitim ve Bütçe ve Plân komisyonları raporları (Millet Meclisi 1/89; Cumhuriyet Senatosu 1/753)

(Not : Millet Meclisi S. Sayısı : 127)

Millet Meclisi
Genel Sekreterliği
Kanunlar Müdürlüğü
Sıra : 901/3613 - 1/89

6 . 5 . 1967

CUMHURİYET SENATOSU BAŞKANLIĞINA

Millet Meclisinin 4 . 5 . 1967 tarihli 96 ncı Birleşiminde öncelik ve ivedilikle görüşülerek işari oy ile kabul edilen, 6234 sayılı Köy Enstitüleri ile İlk öğretmen okullarının birleştirilmesi hakkındaki Kanunun 2 nci maddesinin değiştirilmesine dair kanun tasarısı, dosyası ile birlikte sunulmuştur.

Saygılarımla.

Ferruh Bözbeyle
Millet Meclisi Başkanı

Not : Bu tasarı 5 . 1 . 1966 tarihinde Başkanlıkça İlk Komisyona havale edilmiş ve Genel Kurulun 20, 24, 27. 4; ve 4 . 5 . 1967 tarihli 89, 91, 93 ve 96 ncı birleşimlerinde öncelik ve ivedilikle görüşülerek kabul edilmiştir. ((Millet Meclisi S. Sayısı : 127)

Millî Eğitim Komisyonu raporu

Cumhuriyet Senatosu
Millî Eğitim Komisyonu
Esas No. : 1/753
Karar No. : 50

31 . 5 . 1967

Cumhuriyet Senatosu Başkanlığına

Millî Eğitim Bakanlığınca hazırlanan (6234 sayılı Köy enstitüleri ile ilk öğretmen okullarının birleştirilmesi hakkındaki Kanunun 2 nci maddesinin değiştirilmesine dair kanun tasarısı) nın Millet Meclisince kabul edilen metni üzerinde, Millî Eğitim ve Maliye Bakanlığı temsilcilerinin de iştiraki ile incelenerek görüşüldü.

Millî Eğitimimizde öğretmen asli unsur olduğundan, yetiştirilmesi üzerinde önemle durulması gereken bir konudur. Öğretmen nitelik yönünden iyi yetiştirilmediği takdirde istenen sonuca ulaşamaz. İyi yetiştirmede uygulanan müfredat önemi olmakla beraber zaman faktörünün de tesiri büyüktür.

Bu sebepten Millet Meclisince kabul edilen 4 ve 7 senelik müddetler komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Öğretmen yalnız çocuk eğitimi ile yetinmeyip toplum ve yetişkinler eğitimi konusunda da görev almaktadır. Köyün sosyal ve ekonomik gelişmesinde liderlik edecek aydın bir görevlinin mesleki bilgisi yanında asgari lise kültürü ile tehziz edilmesi zarureti vardır. Bu itibarla 2 nci maddenin 3 ncu fıkrasının İlköğretmen okullarında genel kültür ve bilgi yönünden en az lise seviyesinde formasyon verilir.» şeklinde değiştirilmesi komisyonumuzca uygun görüldü.

Millet Meclisince kabul edilen «İlköğretmen okullarını bu sürelerle göre bitirenler, yüksek okul ve üniversitelere girişte lise mezunları gibi işlem görürler» fıkrası öğretmenlik meslekinin cazip hale getirilmesi, Anayasamızın 50 nci maddesindeki öğrenimdeki imkân ve fırsat eşitliğinin sağlanması, zeki, kabiliyetli gençlere yükselme imkânının verilmesi bakımından uygun mütalâa edilerek aynen kabul edildi. Ancak Millî Eğitim Bakanlığınca ilerde konacak olgunluk sisteminin ilköğretmen okullarına da teşmil edilmek suretiyle imtihan sistemlerinde birliğin sağlanması amacıyla «Yüksek okul ve üniversitelere giriş için imtihan rejimlerinde yapılacak değişiklikler bunlar hakkında da uygulanır.» fıkrasının ilâvesi lüzumlu görüldü.

Millet Meclisince;

2 nci maddenin 3 ncu fıkrası «halen ilköğretmen okullarında öğrenci olanların 7 yıllık öğrenimden faydalanmaları yazılı isteklerine bağlıdır.» şeklinde kabul edilmiştir. 7 yıllık rejim isteğe bırakıldığı takdirde her sınıfın ve şubenin ikiye ayrılması, yeni sınıf ve şubelerin teşekkülüne yol açacağı gibi 3 - 4 yıl devamlı karışıklıklara sebeb olacaktır. Eski ve yeni sistem üzerinden teşekkül eden ve normalin üstünde meydana gelecek şubelerin öğretmen okullarında halen mevcut öğretmen kadrosu ile derslerinin doldurulmasına imkân olmayacak, öğretmen okullarının öğretmen kadrolarının geçici olarak kabartılmasına sebeb olacaktır. Bu itibarla komisyonumuz bu fıkrayı «bu maddenin ilk öğretmen okullarının öğrenim süresi ile ilgili hükmü 7 yıllık ilköğretmen okullarının 4 ncu, 4 yıllık ilköğretmen okullarının 1 nci sınıflarına 1967 - 1968 öğretim yılından itibaren devam edecek öğrenciler hakkında uygulanır» şeklinde değiştirmeyi zorunlu görmüştür.

Eski mezunların da iş başında mesleki, genel kültür ve bilgilerinin artırılması öğretmenlik meslekinin daha yararlı hale gelmesini sağlayacaktır. Eski mezunları, imkânlar el verdikçe yeni sisteme intibak ettirmek, yetiştirme şartlarının zorunluluğu olarak kapalı bulunan meslek tavanlarının açılmasına imkân vermek, meslek şevk ve aşkını harekete getirmek, okumaya, çalışmaya teşvik etmek faydalı olacaktır. Eski mezunları sırf erken mezun olmuş olmaları dolayısıyla bu haklardan faydalandırmamak sosyal adalet ilkeleri ile bağdaştırılamaz. Yükselme, bilgi ve kültürlerinin artırılması şevki vermek amacı ile 2 nci maddeye aşağıdaki fıkranın eklenmesi uygun görülmüştür.

«İlköğretmen okullarından bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce mezun olanlarla, halen ilköğretmen okullarında öğrenci bulunup da eski sütatüye göre mezun olacakların bu kanun hükümlerinden faydalanmaları hususu Millî Eğitim Bakanlığınca Bakanlığın mevcut imkânlarına göre düzenlenir.»

Bu fıkra ile eski mezun ilköğretmenlerinin yükselme, yüksek öğrenim yapma yolları da açılmak suretiyle farklılık giderilmiş, eşitlik ve adalet sağlanmış olmaktadır.

Millet Meclisi tarafından kabul edilen 2 - 3 yürürlük ve yürütme maddeleri komisyonumuzca da aynen kabullenilmiştir.

Bütçe ve Plân Komisyonuna havale edilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Bu kanuna

Başkan	Bu kanuna sözcü	Kâtip	
İzmir	Denizli	İstanbul	Cumhurbaşkanınca S. Ü.
C. Okurer	H. Atmaca	M. Aksoley	Söz hakkım mahfuzdur
		İmzada bulunamadı	Z. Tüzün

Bingöl
A. H. Yurtsever

Çankırı
H. Dağlı
İmzada bulunamadı

Edirne
T. Banguoğlu
İmzada bulunamadı

İzmir
Söz hakkım mahfuzdur
İ. Birand

İzmir
Ö. L. Bozcalı

Kastamonu
M. Çamlıca

Bütçe ve Plân Komisyonu raporu

Cumhuriyet Senatosu
Bütçe ve Plân Komisyonu
Esas No: 1/753
Karar No: 89

12.7.1967

YÜKSEK BAŞKANLIĞA

Millet Meclisinin 4 . 5 . 1967 tarihli 96 ncı Birleşiminde öncelik ve ivedilikle görüşülerek icari oy ile kabul edilen, 6234 sayılı Köy Enstitüleri ile ilk öğretmen okullarının birleştirilmesi hakkındaki Kanununun 2 nci maddesinin değiştirilmesine dair kanun tasarısı, Millet Meclisi Başkanlığının 6 . 5 . 1967 tarihli ve 901/3613 sayılı yazıları ile Cumhuriyet Senatosu Başkanlığına gönderilmekle, Komisyonumuzun 11 Temmuz 1967 tarihli 32 nci Birleşiminde, ilgili Millî Eğitim Bakanı, Devlet Plânlama Teşkilâtı ve diğer Hükümet temsilcileri de hazır buldukları halde tetkik ve müzakere olundu.

I - Tasarı, Millî Eğitim Bakanlığına, ilk öğretmen okullarının öğrenim süresini ihtiyaca göre artırma imkânını veren hükümler ihtiva etmekte; Millet Meclisi metni ise, ilköğretmen okullarının öğrenim süresinin birer yıl artırılmasını ve bu okullardan mezun olanların üniversite ve yüksek okullara girişte lise mezunları gibi muameleye tabi tutulmalarını öngörmektedir.

Eğitim, kişilerin fikir, karakter ve beden güçlerinin geliştirilmesidir. Böylece kişiler, meseleleri anlamak, çözmek ve sağlam kararlar vermek gücü kazanmakta; toplum yapısı değişmelerine uyabilmek imkânına kavuşmaktadırlar.

Plânlı devrede eğitim, ulaşılmak istenen yaşama düzeninin değerlerini yerleştirmek için en etkili bir vasıta ve aynı zamanda ekonomik ve sosyal gelişmenin ortaya koyduğu insan gücü talebini karşılamakta başlıca yol olarak kabul edilmek gerekir.

Bu anaprensip çerçevesinde, temel eğitim veren elemanların yetiştirilmesi, büyük bir önem taşımaktadır.

Gerçekten her kademedeki öğretmenlerin yetişme seviyeleriyle eğitim amaçlarının gerçekleştirilmesi arasında yakın bir ilişki görülmektedir. Öğretmen yetiştirilmesinde kaliteye gereken önem verilmediği takdirde, diğer bütün faktörlerin etkisiyle müsait bir ortam yaratılmış olsa dahi, beklenen sonuçlar elde edilememektedir. Bu itibarla, eğitim elemanlarının yetiştirilmesine özel bir itina gösterilmesi, bu meslek öğretiminin bir bütün olarak gelişen ekonomik ve sosyal yapının ihtiyaç ve imkânlarına uygun bir sisteme bağlanması, ulaşılmak istenen hedefleri gerçekleştirebilmek için bir zaruret olarak görülmektedir.

Bu eğitim anlayışı içerisinde, en önemli görev, ilköğretmen okulu mezunlarına düşmektedir. Gerçekten, köyde öğretmen, köy çocuklarını ilkokul programına göre yetiştirmekten başka, uygarlığın köye götürülmesinde birinci derecede rol oynamak; köyün ekonomik ve sosyal gelişmesinde liderlik etmek görevlerini de yüklenmiş bulunmaktadır.

Hizmetin bu özelliği dolayısıyla ilkokul öğretmeni yetiştirme sisteminde değişiklik yapılması maksadıyla hazırlanmış bulunan kanun tasarısının müzakereleri sırasında, komisyonumuz,

Millet Meclisi ve Cumhuriyet Senatosu Millî Eğitim Komisyonu metinlerinin İkinci Beş Yıllık Kalkınma Plânına aykırı olduğu kanaatine varmıştır. Şöyle ki;

1. Millet Meclisi metni, ilk öğretmen okullarını lise mezunları gibi işlem görerek üniversite ve yüksek okullara girebileceklerini öngörmektedir.

İkinci Beş Yıllık Plânda ise, «Üniversite ve yüksek okullara öğrenci hazırhayan öğretim kademesinin liseler» olduğu ve «ortaöğretim seviyeli meslek ve teknik okullarından gelen ve gördüğü eğitim yüksek öğretim için yeterli olmayan öğrencileri yetiştirmek için üniversitelere bağlı hazırlık sınıflarının kurulacağı» belirtilmektedir.

Millet Meclisi metni, ilköğretmen okulu mezunlarının doğrudan doğruya üniversitelere girebilmelerine dair hüküm ihtiva ettiğine göre, Plâna aykırı düşmektedir. Nitekim, müzakereler sırasında bu husus, Devlet Plânlama Teşkilâtı temsilcisi tarafından da ifade edilmiş ve Plânda yer alan hazırlık sınıfları hakkında bilgi verilmiştir. Buna göre, meslek okulları mezunlarının üst öğrenime devamı hazırlık sınıfları ile gerçekleştirilecek ve bu sınıfların kapasiteleri yıllık programlarda belirtilecektir.

2. İlköğretmen okullarında genel kültür ve bilgi yönünden lise seviyesinde formasyon verileceğine dair olan hüküm de, komisyonumuzca İkinci Beş Yıllık Plâna aykırı bulunmuştur. Plâna göre ilköğretmen okulları, «temel eğitim veren, köyde yetişkinlerin eğitimini yürüten ve köy okulunu yaygın eğitim ve kültür merkezi olarak yöneten elemanları yetiştiren okullardır.»

Yine plânda, «ilkokul programlarına katılan oyun, el işi ve gözlem metotlarını uygulayıcı öğretmenler yetiştirmek için ilköğretmen okullarının ders programlarının geliştirileceği ve bu okul mezunlarının görev aldıkları yaygın eğitim programlarının yapılacağı» belirtilmektedir.

Açıkça anlaşılmaktadır ki, İkinci Beş Yıllık Plân, gerek örgün ve gerekse yaygın eğitim bakımından ilköğretmen okullarındaki meslek formasyonu veren derslerin takviye edilmesini öngörmektedir. Halbuki, Millî Eğitim Komisyonu metninde, bu prensibin aksine olarak lise formasyonu esas alınmıştır. Bu durum, hem Plâna, hem de ilköğretmen okullarının gayelerine aykırıdır.

Kaldı ki, bu okul programlarına lise derslerinin ilâve edilmesi, zaten mevcut bulunan öğretmen sıkıntısının daha da büyümesine yol açacaktır.

Yukarıda belirtilen hususlar muvacehesinde Millet Meclisi ve Millî Eğitim Komisyonu metinleri, İkinci Beş Yıllık Plâna aykırı görülmüş ve komisyonumuzca benimsenmemiştir.

II - Maddelerin müzakeresinde, Plân isteklerine uygun olan ve Millî Eğitim Bakanlığına, ilköğretmen okullarının öğrenim süresini ihtiyaca göre artırma imkânını veren Hükümet tasarısı görüşmelere esas alınmış ve değişiklik yapılmak suretiyle kabul edilmiştir.

1. Hükümet teklifinin 1 nci maddesinde, ilköğretmen okullarının öğrenim süresi ilkokul mezunları için «en az 6 yıl» olarak öngörüldüğü halde, ortaokul mezunları için bu süre - kesin bir ifade ile - «3 yıl» olarak tesbit edilmiştir.

Komisyonumuz, bu kesin ifadeye bir elâstikiyet getirmek amacıyla, üç yıllık öğrenim süresini, «en az 3 yıl» şeklinde değiştirmiştir.

2. Millet Meclisi metninin 2 nci ve 3 ncü maddeleri komisyonumuzca da aynen kabul edilmiştir.

III - Tasarının Genel Kurulda öncelik ve ivedilikle görüşülmesi hususunda istemde bulunulması kararlaştırılmıştır.

Genel Kurulun tasviplerine arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile sunulur.

Başkan
İstanbul
E. Adalı

Sözcü
İstanbul
O. Gümüşoğlu

Kâtip
Tabii Üye
Söz hakkım saklı.
S. Küçük

Tabii Üye
Söz hakkım mahfuzdur.
M. Özgüneş

Aydın
Söz hakkım mahfuzdur.
İ. C. Ege

İçel
Söz hakkım mahfuzdur.
C. T. Okyayuz

Rize
Muhalifim. Muhalefet şerhim
eklidir.
O. M. Agun

Trabzon
Söz hakkım mahfuzdur.
A. Ş. Ağanoğlu

Yozgat
Söz hakkım mahfuzdur.
İ. Yeşilyurt

Muhalefet şerhi

Hükümet tasarısında öğretmen okulu mezunlarına en az lise seviyesinde bir kültür verilmesi istenmektedir. Bu istek gerekçeye göre yerindedir. Ancak, bunun neticesinde öğretmen okulu mezunlarına da lise mezunları gibi yüksek okul ve üniversitelere girmek hakkının tanınması, kaçınılmaz zaruret olur. Bütçe ve Plân Komisyonunun buna aykırı olan sevkine muhalifim.

O. M. Agun
Rize Senatörü

Millet Meclisinin Kabul ettiği metin

6234 sayılı Köy Enstitüleri ile İlk öğretmen okullarının birleştirilmesi hakkındaki Kanununun 2 nci maddesinin değiştirilmesine dair kanun tasarısı

MADDE 1. — 27 . 1 . 1954 tarihli ve 6234 sayılı Köy Enstitüleri ile İlk öğretmen okullarının birleştirilmesi hakkında Kanununun 2 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

MADDE 2. — İlköğretmen okullarının öğrenim süresi ilköğretmen okullarının öğrenim süresi için en az 7, ortaokul mezunları için en az 4 yıldır.

İlk öğretmen okullarını bu sürelerle göre bitirenler yüksek okul ve üniversitelere girişte lise mezunları gibi işlem görürler.

Halen ilk öğretmen okullarında öğrenci olanların 7 yıllık öğrenimden faydalanmaları yazılı isteklerine bağlıdır.

İlk öğretmen okullarına girişte hazırlık sınıfları açılabilir.

Millî Eğitim Komisyonunun kabul ettiği metin

6234 sayılı Köy Enstitüleri ile İlk öğretmen okullarının birleştirilmesi hakkındaki Kanununun 2 nci maddesinin değiştirilmesine dair kanun tasarısı

MADDE 1. — 27 . 1 . 1954 tarihli ve 6234 sayılı Köy Enstitüleri ile İlk öğretmen okullarının birleştirilmesi hakkında Kanununun 2 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«**MADDE 2. —** İlk öğretmen okullarının öğrenim süresi ilköğretmen okullarının öğrenim süresi için en az 7, ortaokul mezunları için en az 4 yıldır.

İlk öğretmen okullarında gerekirse hazırlık sınıfları da açılabilir.

İlk öğretmen okullarında genel kültür ve bilgi yönünden en az lise seviyesinde formasyon verilir.

İlk öğretmen okullarını bu sürelerle göre bitirenler, yüksek okul ve üniversitelere girişte lise mezunları gibi işlem görürler. Ancak, yüksek okul ve üniversitelere giriş için imtihan rejimlerinde yapılacak değişikliklerle bunlar hakkında da uygulanır.

Bu maddenin ilk öğretmen okullarının öğrenim süresi ile ilgili hükmü, 7 yıllık ilk öğretmen okullarının 4 nci, 4 yıllık ilk öğretmen okullarının 1 nci sınıflarına 1967 - 1968 öğretim yılından itibaren devam edecek öğrenciler hakkında uygulanır.

İlk öğretmen okullarından bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce mezun olanlarla, halen ilk öğretmen okullarında öğrenci bulunup da eski statüye göre mezun olacakların

Bütçe ve Plân Komisyonunun kabul ettiği metin

6234 sayılı Köy Enstitüleri ile İlk öğretmen okullarının birleştirilmesi hakkındaki Kanununun 2 nci maddesinin değiştirilmesine dair kanun tasarısı

MADDE 1. — 27 . 1 . 1954 tarihli ve 6234 sayılı Köy Enstitüleri ile İlk öğretmen okullarının birleştirilmesi hakkında Kanununun 2 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

MADDE 2. — İlk öğretmen okullarının öğrenim süresi, ilköğretmen okullarının öğrenim süresi için en az (6), ortaokul mezunları için en az (3) yıldır.

İlk öğretmen okullarında, gerekirse hazırlık sınıfları da açılabilir.

Millet Meclisinin kabul
ettiği metin

Millî Eğitim Komisyonunun
kabul ettiği metin

Bütçe ve Plân Komisyonunun
kabul ettiği metin

bu kanun hükümlerinden fay-
dalanmaları hususu Millî Eği-
tim Bakanlığınca Bakanlığın
mevcut imkânlarına göre dü-
zenlenir.

MADDE 2. — Bu kanun ya-
yım tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 2. — Millet Mecli-
since kabul edilen 2 nci madde
aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Millet Mecli-
since kabul edilen 2 nci mad-
de aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Bu kanunun
hükümlerini Bakanlar Kurulu
yürütür.

MADDE 3. — Millet Mecli-
since kabul edilen 3 ncü madde
aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Millet Mecli-
since kabul edilen 3 ncü madde
aynen kabul edilmiştir.

